

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frankova ulica 6/1. Rokopisne in druge stvari, nevrabljenih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letna 60 Din. za tiskarstvo 20 Din. Članek sekcije J. U. U. plačajo listi s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davski posebe. Polt. šte. rač. 11.153. Telefon 3113

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!

Tovarištvo

Pomemben klic učitelja, ki deluje med narodom

Bili so časi, ko je bil pojem tovariš nekaj svetega in gorje mu, kdor bi si ga bil drznil oskrniti. Ne samo v ožji družbi tovarišev, ampak tudi v širši javnosti bi bil postal tak človek nemogoč. Vse življenje bi se bil vlekel za njim sramotni pečat.

V časih najhujših strankarskih razbesnelosti so se pač dogodili taki žalostni primeri, a bili so le osamljeni in odobravljeni jih niso niti lastni, v srcu še pošteti pristaši strank.

Ne mislim pri tem tožiti za časi, ki so bili in jih povzdigovati pred sedanjimi. Zablode so bile, so in bodo. Vsi pa, ki smo bili priče polpreteklih in sedanjih časov, vendar lahko sodimo o današnji in včerajšnji gnolobi. Vsaj vsako leto enkrat bi si morali tudi v teh vprašanjih izprašati temeljito svojo vest in si brezobzirno pogledati v skrite kamrice svojih src.

Dan za dnem slišimo tožbe, kako strahovito se rahljajo med nami vezi tovarištva. Oblasti imajo baje mnogo pritožb, ki nam niso v čast. Nekateri kraji in tudi okraji so v tem oziru tako razvpiti, da se jih vse izogiba kot okuženih mest.

Pogosto nastanejo spori med upravljavci in učiteljem. Kdo naj preiše vse mogoče slučaje, ki so povod srditim bojem na šoli!

Največkrat bo tu nekaj hlapčevski duh, ki se ga mnogi med šibkimi ne more iznebiti. Vsak mgljav vaških veličin je tem bojazljivim naturam že povod, da se spravijo nad učitelstvo, ki je menda zato tu, da tlačani tem podeželskim mogotcem. Gorje onemu, ki se zaveda svojega človeškega dostojanstva in se upa protiviti Butalcem, ko gre za kak klin na lestevici njihovega samoljubja.

Najdobrejši odlok oblasti se v rokah takih natur izpremeni v pravo šibo božjo. S pretiravanjem se doseže vedno ravno nekaj nasprotnega. A našel se je že nekdo, ki je na odlok o zapuščanju službenega kraja prepovedal svojim »podložnim« hoditi na hrano v sosednjo, nekaj minut oddaljeno vas. In ta človek še nadalje vrši to nemoteno, v nadlego tovarišem, vaščanom in oblastem. Da je v takih razmerah vzgoja pod ničlo, je razumljivo.

Ni pa vedno upravitelj oni, ki zakrivi nesoglasja na šoli. Saj vemo, da na nekaterih šolah ni nikoli miru, naj menjajo še tolikokrat upravitelja. Tu so dostikrat vmes taki, ki so si pridobili po dolgoletnem službovanju v istem kraju na kakršenkoli način nekako pozicijo in so vedno gospodar položaja. S svojo pretkanostjo znajo ustvarjati nerazpoloženja in se vesele, če jim gre seme v klasje. Gorje, če je upraviteljeva žena tudi učiteljica! Pri vsaki stvari vidijo njeno protežiranje. Zene učiteljev, ki niso učiteljice, pa najčesče prezirajo, ali jih celo žalijo. So pa seveda

tudi nasprotni primeri. Različni gnotni položaji vzbujajo tudi v nekaterih srcih črva zavisti.

Taki ljudje pa se znajo v potrebi dobro prihljiti in v najskrajnejšem slučaju bi zatajili tudi svojo vero. Pred sodbo se naenkrat spremene v najkrotkejša jagnjeta in so v vseh primerih sama križana nedolžnost.

So med nami nesrečni značaji, ki so imeli spore po vseh službenih mestih in imajo vedno le oni prav. Njih gospodujoča narava ne prenese niti najblagohotnejšega navodila. Čutijo se takoj užaljeni v svojem namišljenem dostojanstvu. To so navadno tudi najzvestejši oprode nove kaste, vaških in trških mogotčjakov, ki so vzeli v zakup ves patrijotizem, delo za narod etc. etc., se vrinili v vse mogoče organizacije, da pod krinko svoje lažljive delajo krivico vsakemu, ki ne sledi slepo njihovim sebičnim namenom. Oni se vtikajo v vse javne zadeve, hočejo imeti povsodi prvo besedo in tovariš, ki jim je v svoji lahkomišljenosti in zaslepljenosti nasel, ima po njihovi milosti na ponudbo najboljša službena mesta in more tudi pregnati v delu osivelega tovariša, ki slučajno ni prihljilen pri teh ljudeh. Ko lahkomišelní ubožec spozna, da se je v svoji zaletelosti močno pregrešil zoper tovarištvo, je seveda v dno duše razočaran. A kesanje je prepozno.

Stanovske organizacije so taki tovariši najtežje breme. Navadno so to tudi najglasnejši zabavljači in kritiki, češ organizacija ne naredi za nas nič. Radi bi menda, da bi organizacija prestavljala one, ki nim niso ljubi.

Zvesti krivim naukom individualistične šole iščejo po stranskih potih tudi v organizaciji le zasebnih koristi. Zaljubljeni vase in svoje interese ne morejo trpeti nikogar poleg sebe, kdor bi se po njihovih mislih znal tudi kjerkoli uveljaviti.

Težko se je odreči vsem sebičnim nagnenjem. V to je treba novih ljudi, z drugo duševnostjo, pridobljeno s samovzgojo, ki bi zavrgla vse krive nauke, ki jih je vcepila vzgoja v pretekli, sedaj umirajoči dobi.

Mnogo govorimo, pišemo in razpravljamo o vzgoji. Začeti pa bi morali najprej pri sebi. Kako naj sicer kdo vzgaja druge, ko je pa sam nevzgojen.

Veliki oxfordski filozof pravi: »Najpopolnejši gentleman je tisti, ki je najbolj ne-sebičen in najmanj misli nase.«

Stanovska organizacija si je napisala v program geslo: »Sloga«. S tem je mišljeno tudi tovarištvo. Kdor si tega ni privzgojil, naj gre svoja pota mimo organizacije in brez škode tudi mimo šole. Saj je obema le v v breme in nesrečo.

Vsa netovariška dejanja pa bo morala začeti organizacija temeljito iztrebljati, sicer se okuži sama. Tako izloča vsak zdrav organizem one svoje sestavine, ki mu ogrožajo obstanek.

Fr. L.

Komunike glavnega odbora o delu v JUU

Da bi se izvršil pregled dosedanjega poslovanja in dal večji zamah stanovskemu, prosvetnemu in kulturnemu delu, je v dneh 28., 29. in 30. decembra posloval glavni odbor JUU in o svojem delu izdal naslednje poročilo:

Minister prosvete g. Štefan Čirič je sprejel celokupen glavni odbor, zasljal želje učitelstva po njegovih predstavnikih in obljubil popolno moralno pomoč delavcem za slogo ter stanovski in šolski napredek.

O svojem delu je izdal glavni odbor naslednji komunik:

Glavni odbor JUU je na svoji seji dne 28. 29. in 30. decembra 1934, pred poročili in referati, ki so bili na dnevnem redu, počastil spomin blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Ko je predsednik izvršnega odbora poročal o vsem kar se je povodom tragičnega dogodka izvršilo, je glavni odbor konstatiral, da je ta dogodek bolno pretresel vse naše organizacijske edince in da je izvršni odbor razumel tolmačiti žalostna čuvstva, ki so vladala v srcih vsega jugoslovanskega učitelstva.

1. Glavni odbor je z zadovoljstvom sprejel poročilo predsednika JUU glede prosvetnih, šolsko političnih in stanovskih vprašanj. Nato je podrobno pretresal in v celoti sprejel predložena načela v pogledu prosvetne, šolske in stanovske politike, po katerih bo v bodoče delal centralni odbor, kakor tudi vse organizacijske edince in posamezni člani.

Na podlagi referatov se je ugotovilo:

2. Da se je mnogo storilo in doseglo uspehe v pogledu dvigovanja učiteljskega ugleda, učiteljske etike v splošnem in pri utrjevanju stanovske solidarnosti v organizaciji. Posebno se podčrtava kot pohvalna zamisel izdaja spominske knjige, ki bi vsebovala izražene misli velikih ljudi o uspehih jugoslovanskega učitelstva.

vanskega učitelstva v kulturni in nacionalni borbi.

3. Da je v pogledu moralne in pravne zaštite članstva povzel izvršni odbor vse, kar je bilo v njegovi moči, posebno v pogledu odprave vseh kvarnih vplivov na pravičen razvoj organizacije, kakor tudi na prosvetna šolska in personalna vprašanja.

4. Izvršni odbor je povsem pogodil željo članstva s tem, da je na seji glavnega odbora iznesel predlog glede novih pravil in poslovnik, ki bi bil stavljen na dnevni red prihodnje glavne skupščine.

5. Glavni odbor z neprikritim zadovoljstvom konstatira, da je v pogledu prosvetno šolskih vprašanj: šolskega nadzorstva, upraviteljstva šol, šolskih knjig, učnega načrta, učiteljskih praktičnih izpitov in dr., podvzel izvršni odbor vse mere za čim boljše rešitev teh vprašanj.

6. Glavni odbor ugotavlja, da je stanovski in strokovni tisk na dostojni višini. Interes učitelstva za lasten tisk je razviden v povišanju števila čitateljev in zvišanju dohodkov od listov.

Ravno tako pohvalna je akcija izvršnega odbora: a) za razširjenje duhovnega obzora članstva potom izdajanja novih pedagoških in književnih edicij; b) z izdajanjem izbrane mladinske literature in c) z izdajanjem lista, ki bo ustvaril tesnejšo zvezo doma s šolo.

V zvezi s tem delom je treba prav posebno podčrtati idejo izvršnega odbora o osnovanju jugoslovanske pedagoške matice, ki bi združevala vsa jugoslovanska pedagoška društva in ustanove.

7. Reorganizacija uprave listov centrale kakor tudi podvzeti koraki v gospodarsko gnotnem pogledu dajejo jamstvo, da se bodo vsa dela te vrste vršila ekspeditivno in v zadovoljstvo članstva.

8. Glavni odbor pozdravlja ustanovitev »Socialnega fonda Viteškega kralja Aleksan-

Zborovanje društvenih predsednikov

V sredo 9. januarja 1934. ob 10. uri dopoldne (po prihodu jutranjih vlakov) bo seja predsednikov sreskih društev v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Tajniško poročilo.
3. Poročilo o seji glavnega odbora JUU.
4. Poročilo blagajnika: proračun za poslovno leto 1934/35.
5. Tekoče zadeve.
6. »Gospodarski dan« — referira tov. A. Hren.
7. Slučajnosti.

Prosimo, da se seje sigurno udeležijo vsi predsedniki sreskih društev ter vsi člani upravnega in nadzornega odbora sekcije. Ako bi bil kdo od predsednikov zadržan, naj se udeleži seje pooblaščen zastopnik.

Tajnik:
Metod Kumelj, s. r.

Predsednik:
Ivan Dimnik, s. r.

III. seja upravnega in nadzornega odbora sekcije

bo v torek 8. januarja 1935. ob 16. uri popoldne v prostorih sekcije v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Tajniško poročilo.
3. Poročilo o seji glavnega odbora JUU.
4. Poročilo blagajnika: proračun za poslovno leto 1934/35.
5. Tekoče zadeve.
6. Razgovor o predsedniškem zboru 9. I. 1935.
7. Slučajnosti.

Vse člane upravnega in nadzornega odbora vljudno prosimo, da se seje sigurno udeležijo.

Tajnik:
Metod Kumelj, s. r.

Predsednik:
Ivan Dimnik, s. r.

dra I. Zedinitelja, apelira na vsa sreska društva in posameznike, da v mejah najvišje možnosti prispevajo, da bo mogel fond uspešno služiti svojemu namenu. Izvršni odbor je vzel v svoj delovni program zidanje novih in asanacijo obstoječih učiteljskih domov, kakor tudi snovanje učiteljskih ustanov za samopomoč.

9. Glavni odbor je uvidel potrebo, da Jugoslovansko učiteljsko združenje še nadalje sodeluje v Internacionalni zvezi učiteljskih organizacij in da to ustanovo podpira v njenih stremeljenjih. Ravno tako smatra za potrebno, da stopi JUU v čim tesnejšo zvezo z vsemi bratskimi slovanskimi učiteljskimi organizacijami.

V to svrhu bo naša organizacija sodelovala pri snovanju slovanskih učiteljskih lig, ki bi podpirale vseslovansko učiteljsko zajednico.

Ob zaključku svojega dela apelira glavni odbor ponovno na vse jugoslovansko učitelstvo, da v duhu letošnje resolucije, kakor tudi vsled nacionalnih potreb sedanjosti še krepkeje podpira izvršni in glavni odbor v stremeljenju popolne realizacije sloge in edinstva v naših vrstah in dela za kralja, narod, državo, šolo, prosveto in učitelstvo.

Tajnik:
Milinko Lazić, s. r.

Predsednik JUU:
Ivan Dimnik, s. r.

Da ne bo nesporazuma

Obvestilo predsedništva JUU

Na nekem zborovanju beograjskega učitelstva so ob priliki poročanja o letošnji glavni skupščini nekateri člani iznesli gotove očitke.

Dasi so ti očitki neosnovani in se nanašajo največ na poslovanje letošnje skupščine in ne na delo sedanjega izvršnega odbora JUU, nismo dolžni nanje odgovarjati, vendar smatramo za potrebno, da o vsem tem poročamo.

Prvi očitek. Novi odbor ni zadosti delal. Ako se upošteva, da je novi odbor šele pred tremi meseci prišel na to mesto, da je med tem časom moral ublažiti mnogo učiteljske nevolje in načelnih in personalnih vprašanj, da je dobil mnoge šolske in učiteljske probleme odprte, da je moral utrditi načelne poglede na vse to, tedaj je naša dolžnost opustiti skromnost — ker smo ta vprašanja reševali v miru in tišini brez kričanja in pompa — in pripomniti samo ono, kar je najmarkantnejšega bilo izvršeno.

Sedanji odbor je preuredil administracijo tako, da delo ne zaostaja; izvršil je popravilo doma, reguliral vprašanje najboljšega načina za intervencije, uredil učiteljski koledar s šematizmom, pripravil izdajo članskih izkaznic, znakov in diplom, pripravil je predloge za spremembo finančnega zakona in za spremembo disciplinskega postopka; pripravil je pravila za socialni fond Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, za fond samopomoči in kreditno zadružno. Zbral je snov za spomenico o prosvetnem, nacionalnem in kulturnem delu in sodelovanju učitelstva v epohi ustvarjanja jugoslovanske države, snov za preureditev sistema praktičnih učiteljskih izpitov, snov za novi učni načrt in program za narodne in višje narodne šole, principe za nova pravila in poslovnik.

Radi tega je neosnovan očitek, da ta odbor ni delal. Še bolj neosnovan je očitek, da ima ta odbor močan kontakt s prosvetno centralo. Vprašanje je, kako bi se mogle vse učiteljske in šolske potrebe uspešno rešiti in kako bi se opravile učiteljske zahteve mogle plasirati ako primanjkuje vsemu temu osnova za uspeh, a to je kontakt s centralo in potreba tesnega sodelovanja.

Temu dejstvu, ki je posebno dobro znano vsemu podeželskemu učitelstvu, katerega vprašanja so bila rešena največ v zadovoljstvo učitelstva in šole, se dolguje mnogo, in resnica je, da je v zadnjem času število premeščenega učitelstva mnogo manjše nego v prejšnjih letih.

Predsedstvo glavnega odbora ni iz Beograda. Očita se, da predsedstvo glavnega odbora ni bilo izvoljeno izmed oseb, ki stalno stanujejo v Beogradu in da je to »omalovaljevanje« beograjskih učiteljev. Izvolitev predsednika izven Beograda se ne protivi pravilom, radi česar gremo preko tega; pripominjamo samo toliko, da je za predsednika sedanjega izvršnega odbora izvoljena oseba izven Beograda ravno na željo beograjskega učitelstva, ki je še naglašalo, da prehaja preko vseh osebnih in lokalnih ozirov ter upošteva le načelnost in splošno korist.

Očitki finančnega značaja. Govorilo se je in so bili iznešeni tudi očitki finančnega značaja: a) rečeno je, da je sloga plačana. Vsota 30.000 Din, na katero se aludira, naj se po sklepu glavne skupščine izplača članom glavnega odbora za prihajanje v Beograd na seje. Prejšnji predsednik izvršnega odbora namreč ni hotel izdati naloga za izplačilo. Pozabljia se ob tej priliki, da je naše učitelstvo, prihajajoč na tri skupščine zaradi izmene odbora, ki mu ni bil po volji, potrošilo najmanj milijon dinarjev, a sedaj se očita neznatna vsota 30.000 Din, ki se ima izplačati za povrnitev stroškov za delo v dobro učiteljskega stanu. Ako glavna skupščina odloči, da se izplačajo stvarni stroški predsednikom sekcij članom glavnega odbora za prihajanje na sestanke, ki jih predsednik ni hotel sklicati in izplačati, ker je bil v manjšini, tedaj se to povračilo, ki ga je skupščina odobrila, naziva »honoriranje za delo na sporazumu«; b) 7.000 Din izplačanih iz blagajne JUU za izdatke »Jugoslovanske učiteljske reči« je samo začasen izdatek odnosno posojilo, ker se bo ta vsota povrnila, čim se denar iztirja od naročnikov. Glede zahteve, da plača članstvo po en dinar za venci Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju ne smatramo za

potrebno odgovarjati in obžalujemo, da se je med nami našla oseba, ki je iz tega naredila očitke.

Pravila. Nepravilno je očitke, da glavni odbor ne misli na spremembo pravil, nasprotno, ves material dobi glavni odbor, ki bo to stvar rešil v smislu želja vsega učiteljstva.

Kršitev pravil. Pripoveduje se, da so kršena pravila: a) ker je za predsednika glavnega odbora izbrana oseba, ki ni iz Beograda, a člen 23. pravil dopušta to in volitev predsednika iz sredine glavnega odbora je povsem pravilna brez obzira na to, v katerem kraju službuje; b) v izvršni odbor so izvoljene osebe, ki niso tedaj službovale v Beogradu, tako se pripoveduje, a pravila v čl. 18. pravijo, da morejo biti člani izvršnega odbora samo učitelji iz Beograda. Učiteljstvu je znano, da so predstavniki sekcij že v februarju, ko so bili pri g. prosvetnem ministru — dobili zagotovilo, da bodo osebe, izvoljene za člane izvršnega odbora, v kolikor niso iz Beograda premešćene v Beograd. Ta praksa se je uporabljala tudi prej, ko je bil za predsednika sekcije v Zagrebu izbran učitelj iz Sušaka, a za podpredsednika sekciješkoga odbora v Sarajevu učitelj iz Šabca. In tedaj ni takratni glavni odbor, niti ostali, videli v tem nikake kršitve pravil; c) pravila so kršena, se navaja, tudi v tem, ker je v izvršni odbor izvoljenih 11 oseb namesto 10, kolikor predvidevajo pravila. Po pravilih je v izvršnem odboru 10 oseb in toliko jih je tudi izvoljenih. d) Govori se, da je že skupščina konstituirala odbor in tako kršila pravico glavnega odbora. Tudi ta trditev ni pravilna: skupščina je izvolila 10 članov v izvršni odbor in izrazila željo, da naj bo predsednik glavnega odbora tov. Dimnik, podpredsednik tov. Todor Dimitrijević in Đorđe Mirkov. Glavni odbor je na svoji seji sprejel to, ugoditi želji skupščine in izvoliti navedene za glavne funkcionarje. Pravila ne branijo glavni skupščini, da izjavi željo, kdo naj pride v predsedstvo. Ako more glavna skupščina menjati pravila, sprejemati tudi druge za učiteljski stan važne sklepe, tedaj sme menda tudi izraziti željo, kdo naj bo vrhovni učiteljski predstavnik.

Sloga. Nekateri z omalovaževanjem govorijo o slogi. Koliko škode nam je povzročila nesloga in kako zelo nam je potrebna sloga, se je najbolje videlo na letošnji skupščini, ki je radi sloge prešla preko vsega onega, kar bi nas razdvajalo in ker je sprejela resolucijo z eno samo besedo »sloga«. Videlo se je tudi iz tega, ker je izvolila v izvršni odbor osebnosti iz vseh učiteljskih struj. V sedanjem izvršnem odboru je zastopano učiteljstvo vseh struj mnogo bolje, nego da bi se vršila volitev po najboljšem proporcionalnem sistemu. Izvršni odbor se je trudil, da se kolikor mogoče vzpostavi sloga tudi po manjših organizacijskih edinicah, v kolikor je doslej ni bilo. To ni lahko doseči, ker je v gotovih krajih zastrupljenost velika, a drugod so povsem odpravljani prepri razdvojenosti in madejamo se, da bomo likvidirali neslogo povsod, kjer še obstoja. Dela se in delalo se bo za slogu, a upoštevati je treba, da je vedno nekaj takih, ki ne žele sloge in ki iščejo svoj uspeh v neslogi. Mi pa korakamo po potu sloge ne oziraje se nanje, ker je pretekla skupščina povsem jasno dokazala, da je ogromna večina učiteljstva za slogu.

Sprejetje resolucije sloge. Več kot čudna je trditev, da je letošnje predsedništvo vsililo resolucijo z eno samo besedo »Sloga«. Ako bi obstojalo vsiljevanje, ali bi mogla biti potem sprejeta resolucija tako soglasno in z navdušenjem, da ni bilo slišati niti znege glasu, protesta. Ako bi obstojalo kako razpoloženje večine, bi se gotovo slišali protesti in nezadovoljstvo od katerekoli strani. Spominjamo se iz prejšnjih let, na kak odpor je naletel vsak poskus vsiljevanja. Toda

na letošnji skupščini ne samo, da tega odpora ni bilo, nego se ni čulo niti enega samega glasu proti. Tudi oni nekateri, ki so morda bili proti temu, so molčali, ker so videli v kakšni izgubljači manjšini so.

Z resolucijo ene same besede »sloga« je dala skupščina samo spontani izraz splošnega prepričanja, da se more s slogu doseči vse, a da v neslogi niti kilometrske resolucije ne pomagajo. Predlog za resolucijo »slogu« so sprejeli vsi člani odbora za resolucijo in vsa skupščina. Pravico govora je imel vsakdo. Ako je sploh katera skupščina bila v tem pogledu liberalna, je bila to letošnja. Saj se spominjamo vsi nekega delegata, katerega »ovor ni bil v nikaki zvezi z vprašanji, ki so bila na dnevnem redu, pa mu je bilo vseeno dovoljeno, da je govoril do konca.

Avtoritetno vladanje glavnega odbora. Poudarja se, da se na letošnji glavni skupščini ni odločalo po »svobodni volji delegatov sreskih društev« nego, da je vzel »vladavina avtoritete« iniciativo za sklepanje in svoje roke in da so »predstavniki sekcij, ki so spontano prevzeli dolžnost kandidacijskega odbora« izvolili odbor in da so delegati samo čakali, da se jim sklep priobči. Če bi to tudi tako bilo, ali ni to najboljši dokaz, da so predstavniki sekcij in glavnega odbora pravi izraz razpoloženja in ogromne večine, da so vzrastli iz te večine, da poznajo razpoloženje in težnje učiteljstva, da v tem smislu delujejo in naletijo na soglasno odobranje. Ako so predstavniki sekcij imeli iniciativo in podali gotove predloge in tudi kandidacijo, so vršili le svojo dolžnost, ker morajo vse pripraviti in predlagati skupščini, a ona odloča o tem: s sprejetjem, z odklonitvijo ali s spremembo. Nikogar se ni oviralo, da bi stavljali predloge ali predložili kandidatno listo. Predlaganje samo ene liste pomenja, da je vladala na skupščini soglasnost pri ogromni večini, a ostala mišljenja so bila osamljena in se niso niti pojavljala.

Virilni člani. Sprememba pravil mora iti rednim putem, a sedanja pravila ni sprejela današnja uprava in se jih ne more njej očitati.

Sicer večina sedanjih »virilnih članov« zavzema istočasno mesta predsednika in delegatov in radi tega ta očitke odpade.

Tendenciozni so očitki, da predsednik in eden podpredsednik, ki sta dodeljena v Beograd prejemata dnevnic, ki jih, kot se poudarja, delajo odvisne od predpostavljanih.

Oba sta prišla v udruženje vsled potrebe vzdrževanja sloge in nikakor ne iz osebnih ali gmotnih interesov. Pustila sta svoje družine in, po logiki onih, ki jima vse to očitajo, bi se morala onadva gmotno uničiti. Vsi vemo, da se po prvem mesecu dodelitve dnevnic znižajo na polovico, in vsi dobro vemo, koliko stane življenje samca v Beogradu. Radi odstopimo mesto vsakemu, ki bi se hotel s temi dnevnici obogatiti.

Najmanj morejo take dnevnic vplivati na zavednost onih, ki so tudi s svojim dosedanjim delom dokazali svoje stališče v stanovskih opredelitvah.

Predsedniki sekcij prevzeli oblast. Ako bi bila to resnica, kakor se očita, bi to vsekakor bil povod za nerede. Da tega ni bilo, se imamo zahvaliti širokogrudnosti in taktu predsedstva, ki je vsa vprašanja izneslo pred skupščino in dovolilo popolno svobodo govora in sklepanja. Ta način je privedel do znane sloge in soglasnosti na skupščini.

V čem obstoja sporazum. Na vprašanje na kakšen sporazum je izvoljen novi odbor sloge in na čem so se tedaj in pred kom sporazumeli, odgovarjamo: sporazumeli so se na programu sprejetem 14. in 15. decembra 1933., da ga izvedejo v kolikor ni izveden. Dalje so se tudi sporazumeli na programu od 1. julija in 19. in 20. avgusta 1934. na glavni skupščini. A ako se niso v tem in s tem sporazumeli vsi, zakaj niso tega iznesli

na skupščini? Onih nekoliko, ki nočejo sporazuma, nego hočejo le lastno mišljenje vsiljevati drugim, ostane izven sporazuma. Borijo naj se legalnim putem, brez neresničnega predstavljanja stvari, nego potom prepričevanja in ako morejo naj dobijo zaupanje učiteljstva in rednim putem prevzamejo upravo JUU. A mi, naslanjajoč se na sedanje splošno zaupanje učiteljstva, gremo po poti, ki

nam jo je učiteljstvo na glavni skupščini začrtalo.

Gornje objavljamo v informacijo članstvu sekcije JUU za dravsko banovino, da si bo moglo ustvariti jasno sliko o udruženju in tolmačiti ukrepe nastajajoče opozicije iz vrst beograjskih tovarišev.

O obrtnem nadaljevalnem šolstvu

V 21. šte. Učit. tovariša smo priobčili statistiko obrt. vajencev in vajenk po zdravstvenih okoliših dravske banovine. V naslednjem objavljamo nekaj števil o trgovskih vajencih in vajenkah zdravniško preiskanih pri trgovskem bolniškem in podpornem društvu v Ljubljani za vso dravsko banovino v času od 1. januarja 1932. do 30. nov. 1934.

Leta 1932. je bilo 141 vajencev(-enk).
Leta 1933. je bilo 196 vajencev(-enk).
Leta 1934. je bilo 210 vajencev(-enk).
Skupaj 547 vajencev(-enk); ostali vajenci(-ke) t. j. 858 so zavarovani pri OUZD. Skupaj imamo trg. vajencev 709 in 696 vajenk skupno 1405. Pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu je zavarovan trgovski naraščaj iz večjih trgovskih obratov in podjetij. (Opomba: V vseh navedenih številkah manjkajo podatki iz Kočevja in Krškega.)

Koliko je izdala zbornica za TIO obrtniškega naraščaja v obliki podpor obrtno-nadaljevalnim šolam? Od 1. 1922. do 1933. je izplačala zbornica 1.937.300 Din podpor obrtno-nadaljevalnim šolam, ali letno a 161.441 Din. Ako cenimo letne izdatke za obrtno-nadalj. šolstvo za vso dravsko banovino na 1.500.000 Din, znaša prispevek zbornice desetino.

Številčno stanje obrt. vajencev(-enk) in število obrtno-nadalj. obiskujočih vajencev (-enk).

	Skupno število	Od teh je obiskovalo šolo	Ostalo brez pouka
Leto 1926	14549	6821	7728
" 1927	14587	7031	7556
" 1928	14827	6924	7903
" 1929	15155	7495	7660

Splošne vesti

NOVI PROSVETNI MINISTER.

V novi vladi, ki jo je sestavil g. Bogoljub Jeftić, je prevzel resor prosvetnega ministra narodni poslanec g. Štefan Čirić.

Novi prosvetni minister je rojen v Sremskih Karlovcih kot sin znanega vojnoveškega nacionalnega delavca in književnika Izidorja Čirića, ki je znan tudi kot mladinski pesnik. G. Štefan Čirić je študiral filozofijo in je bil nekaj časa tudi profesor na gimnaziji v Sremskih Karlovcih, kjer je postal pozneje tudi župan. L. 1931. je bil izvoljen za poslanca sreza staropazovskega.

Visoka in strokovna naobrazba novega g. prosvetnega ministra našega vrhovnega šefa, nas uverava, da bodo v njegovi osebi prav dobro zastopani interesi šole in učiteljstva.

Najskrajnejše ga pozdravljamo v pripravi, da bomo v njem našli vedno zagovornika upravičenih teženj našega udruženja.

PROSIMO, POŠLJITE TAKOJ PRI- SPEVKE ZA POLE.

— Načelstvo Učiteljskega doma v Ljubljani obvešča s tem vse tovariše in tovarišice, ki studirajo svoje otroke v Ljubljani, da bo otvorilo s 1. septembrom t. l. v svojem domu

internat. Vanj bo sprejemalo predvidoma dečke in deklice predvsem iz učiteljskih vrst. Javite pravočasno podatke. Cene zmerne, hrana tečna in izdatna, strogo nadzorstvo, pomoč pri učenju. Naslov: Francišanska 6.

— Stalež šolstva in učiteljstva za dravsko banovino je zaradi podatkov neobhodno potreben za vsak urad, pa tudi učiteljstvu ga priporočamo v nabavo.

— Jugoslovanski učiteljski kalendar 1935 sa školskom administracijom i šematizmom. JUU u Beogradu je izdalo letos učiteljski kalendar. Ta kalendar je zelo obsežen in ima tudi šematizem učiteljskega učiteljstva. — Cena kalendarja Din 10.—. Vsi odbori se naprošajo, da zberejo naročnino za ta kalendar in ga naroče skupno.

— Vsem včlanjenim društvom ZKD v Ljubljani! Dne 6. januarja 1935. ob 9. uri dopoldne se bo vršil redni občni zbor ZKD Ljubljana v Zvezi predavalnic, Kazino, II. nadstropje. — Dnevni red občnega zbora je sledeči: dopoldne: 1. Nagovor predsednika. 2. Volitev verifikacijskega odbora. 3. Poročilo Zvezinih funkcionarjev in sicer tajnika in blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitve. 6. Slučajnosti. Popoldne se vrši delo v sekcijah: a) predavateljska sekcija, ki jo vodi

† Mariji Marinkovi v spomin

Ko so že zvezde bledele in se je slutnja novega jutra porajala na vzhodu, Ti je zastalo srce. Tvoj poslednji diš se je prelil vanj, utrgal Ti je zadnjo življenjsko silo — in ni Te več bilo...

Da Te res ni več?

Saj vendar še ni dolgo odkar si s toliko samopotrjvalnostjo, živim ognjem in neugaslim idealizmom oblikovala s svojo umetniško večjo roko male duše otrok, ki si jih toliko ljubila. Se Te gledam, kako si hodila med klopki in vodila z brezprimerno potrpežljivostjo okorne roke malčkov od njihovih prvih pismenih poizkusih. In mi vsi smo strmeli v Tvoje nenavadne uspehe, ki si jih dosegala posebej še pri pismenih izdelkih svojih učencev. Spominjam se, kako Ti je rekla ena izmed koleginj, ko si stala med nami:

»Povej, Micka, kako Ti to dosežeš. Saj delaš naravnost čudeže!«

Na Tvojih ustnih se je zazibal nasmehek zadrege, v obraz Ti je planila rdečica, ko si odgovarjala:

»Beži, beži! Saj to doseže vsak!« Da, tako skromna in tiha si bila. Sama vase si bila zatopljena in mnogi Te zato niso mogli prav razumeti. V Tvoji duši pa je svetilo žarko sonce, v Tvojem srcu je prebivala njegova toplota, ki si jo delila na nevsipljiv, skoro plah način med nas vse s prijazno besedo, dobrim pogledom, iskreno tolažbo. K Tebi je lahko prišel vsak v prepričanju, da bo našel razumevanje in dober nasvet.

Ko si zbolela, nismo mislili na neizprosno krutost Tvoje težke, trpljenja polne bolezni, nismo mogli misliti, da nam bo iztrgala Tebe, ki smo Te vedno poznali le močno in zdravo. Pa je prihajal zdaj eden, zdaj drugi k Tvoji bolniški postelji še vedno v veri, da Te najde bolj zdravo ali vsaj na poti okrevanja. In zdaj — — —?

Sonce sveti na Tvojo zadnjo pot. Meglena vrata je prodrlo, da Te zadnjič poljubi, kot da hoče pokazati da odhajaš — da si odšla od nas v lepše in boljše življenje, kjer ni zmot, boleznij in trpljenja... Da — jaz verujem, da Ti je dobro, kakor more biti dober le veliki, nam živim nerazumljivi mir.

Zbogom, Micka! Spomin Tvoj bo živel med nami, svetel in čist, kot izkristalizirani vzor posnemanja vrednega dela učiteljice z dušo in telesom.

Nuša Rapetova.

Mladini več nacionalne literature

Ob mladinskem romanu tov. Arnošta Adamića: »Dva mimo smrti«.

Vsakdo priznava velik vpliv dobre knjige na čitatelja, zlasti še na mladega človeka. Naše mladinske knjižnice se polnijo povečini le s pravljicnimi motivi. Novi čas pa zahteva takih knjig, ki so zajete iz naše zgodovine, ki naj prikazujejo mladini vso trnjevo pot tistih, ki so pripravljali temelje današnji veliki Jugoslaviji. Takih knjig pogrešamo in iz tega razloga so naši stanovski tovariši s se verne meje stavili zahtevo na naši zadnji učiteljski skupščini: Več nacionalne literature v roke naši mladini!

Zanimivo je, da so pokazali na to prevažno plat v literaturi in učiteljskega udejstvovanja sploh naši »severniki«, ki lahko približje spoznavajo in vidijo, kako vrši njih sosed z dobro knjigo narodnostno propagando.

Da mu je taka knjiga najboljši sredstvo — o tem ni dvoma!

Za božič sem prejel zanimivo darilce. Tov. Netko Adamić, učitelj v Zagorju je iz-

dal mladinski roman. V samozaložbi, prosim. V teh časih, ko se bore z izdajanjem knjig celo preizkušene književne založbe in tiskarne izda podeželski učitelj ob lastnem riziku 112 strani debelo, lično knjigo.

Roman, ki je namenjen mladini, pritegne tudi odraslega čitatelja. Jaz sem ga prečital v prvem zamahu.

V zgodbi prikazuje avtor usodne dneve srbskega naroda, ki je moral zapustiti pred sovražnim navalom domovino in je ves skrušen prehodil pot preko Albanije. Na Krfu pa so se srbske čete osvežile in si opomogle. Ljuto so se vrgle nato v obrambo domovine pri Solunu in so junaško pregnale svoje zati-ralce in rešile domovino.

V ta okvir je spravil pisatelj zgodbo dečka Jove Jovanovića iz Prizrena, ki je zbežal s svojo materjo — oče mu je že padel pred meseci — in z ostalo množico nesrečnikov. V zasneženih alpskih planinah je izgubil mater, njega pa so rešili v skromni alpski vasi. Tam ga je vzel pod streho mladi pastirček Suljo. Zdjaj pride na dan, da Suljevi in drugi poznajo begunčkovega očeta. Mesar Jovanović je pred leti v samoozbambi ubil Suljovega očeta, ko mu je ta hotel oropati drobnico, ki jo je gnal z alpskega sejma.

Lepo je razpredel pisatelj alpsko krvno maščevanje. Suljo se bori proti zahtevi domačih, da maščuje očetovo smrt s krvjo mladega Jove.

Oba fantička uideata zato z doma in bežita preko alpskih gora, koder se pomika evakuirana Srbija. Krasen je moment, ko sreča Jovo svojega starega kralja Petra I. na znani Planini smrti.

Jovo in Suljo stopita na Krfu v četo starega junaka Marka, čer se vneto borita na solunski fronti. Po končani vojni odideta oba mlada junaka na Suljev dom, koder na svečan način skleneta pobratimstvo in je s tem

ovržen madež z Albančevega rodu, ki je postal osramočen zato, ker Suljo ni maščeval očetove smrti.

Jovo poroči nato Suljevo sestro Fra in ljubezen dveh mejšev je podkrepjena še z rodbinskimi vezmi.

Zgodba romana je napeta, saj je napisan zelo fantastično. Prav lepo je napisano poglavje, kjer se bori Suljo s seboj. Pa mladi junak premaga zver v sebi in opusti misel na maščevanje, ter se stavi ves v službo prijatelja Jove.

Knjiga bo služila vnetemu učitelju kot razredno štivo ter bo pripomoček za zgodovinski pouk, pot ki sta jo napravila Jovo in Suljo pa bodo šolarji prav radi iskali na zemljevidu.

Jezikovno je roman zelo izpiljen. V vsem sem opazil le troje napak, ki jih ima na vesti tiskarski skrat. Na dveh, treh mestih mi niso bili všeč vmesni stavki, koder so večje popolnoma odveč. Avtor bi prav lahko rabil za malenkostno število tujk naše besede, kakor na primer: fini živalski nagón, herojstvo.

Knjiga bi na svoji zunanosti precej pridobila, če bi bila tiskana na boljšem papirju. Razumljivo je, da so čestokrat inicialke okrašene, to povzdigne zunanost knjige. Ne razumem pa, čemu je tiskarna vsako prvo vrsto v novem poglavju stavila z velikimi začetnicami.

Naslovno stran je okrasil Stane Tauffer, ki je takisto Zagorjan, kakor pisatelj romana. Knjigo pa je tiskala Blasnikova tiskarna v Ljubljani.

Mladinski roman: »Dva mimo smrti« je nad vse važna knjiga, ki je izšla v poslednjem času za našo mladino. Prav nobena šolarska, sokolska in druga mladinska knjižnica bi ne smela biti brez nje. Vsakdo bi jo moral čitati, da bi se poglubil v Golgotu srbskega naroda in v njegovo Vstajenje, ki nas je združilo v širo domovino od Triglava pa do Vardarja.

Jože Župančič.